

Op 6 september 2013 sloten ruim veertig partijen, waaronder de overheid, samen een Energieakkoord voor duurzame groei. Daarmee heeft Nederland een grote stap gezet naar een schone toekomst. De komende jaren zetten we belangrijke stappen in de vergroening van onze energievoorziening.

Groene doelstellingen

Ook de DGC-leden nemen hun maatschappelijke verantwoordelijkheid en hebben duurzaamheid hoog in het vaandel staan. Diverse inspanningen worden geleverd om groener en milieuvriendelijker te werken en

stappen te zetten in CO₂-reductie. Het gaat om de reductie van energie, grondstoffen, middelen en het inzetten van alternatieve energie en hergebruik van middelen. Wij laten DGC-leden aan het woord over hun 'groene' bedrijfsvoering.

je de CO₂-ladder beklimt. "We hebben bij Modderkolk eerst geïnventariseerd wat de ladder precies inhoudt aan de hand van het handboek CO₂-prestatieladder op de website van het SKAO (Stichting Klimaatvriendelijk Aanbesteden & Ondernemen)." De benadering voor de CO₂-ladder is anders dan bijvoorbeeld de ISO9000-normen.

CO₂-ladder

Het doel van de ladder is (1) bedrijven te stimuleren om de eigen CO₂-uitstoot – en die van hun leveranciers – te kennen en (2) permanent te zoeken naar nieuwe mogelijkheden om de uitstoot als gevolg van de eigen bedrijfsvoering en de eigen projecten terug te dringen. De ladder stimuleert bedrijven vervolgens om (3) die maatregelen daadwerkelijk uit te voeren en bovendien (4) de verworven kennis transparant te delen en (5) samen met collega's, kennisinstellingen, maatschappelijke partijen en overheden actief te zoeken naar mogelijkheden om de uitstoot gezamenlijk verder terug te dringen.

Steeds een trapje hoger

Sven Verheijen van Modderkolk verwoordt welke uitdagingen op je pad komen als

De eerste stap is het inzichtelijk maken van de totale CO₂-uitstoot van het bedrijf, verdeeld in scope 1, 2 en 3 emissies. De eerste twee soorten emissies hebben betrekking op het eigen bedrijf. Scope 3 emissie heeft betrekking op indirecte emissies, bijvoorbeeld ontstaan uit de productie van ingekochte materialen.

De belangrijkste emissiebronnen bij Modderkolk waren brandstofverbruik van het wagenpark en de inkoop van gas en elektriciteit. De uitstoot van CO₂ kan middels het handboek berekend worden. Een initiele audit beoordeelde de door Modderkolk opgestelde CO₂-footprint. Dit gebeurde door de certificerende instelling Dekra. Nu Modderkolk het certificaat heeft ontvangen, moet het bedrijf twee keer per jaar een actuele emissierapportage opstellen en publiceren via de website van het SKAO. "We zijn er trots op", geeft Sven Verheijen aan.

'Groen' dak
Natuurmuseum
Brabant.

Geen zonnepanelen maar 'groen dak'

Natuurmuseum Brabant is gericht op een zeer breed publiek. Door tentoonstellingen en educatie wil het museum de waardering voor de natuur bevorderen. Hoofd Technische Dienst Twan Hendriks vertelt over het groene dak uit de jaren 80 dat gerenoveerd is door Hoppenbrouwers Techniek.

Twan Hendriks: "We hadden een groen dak waarin lekkages zaten. We hebben bewust opnieuw voor een groen dak gekozen, omdat we dit vinden passen bij de uitstraling van het natuurmuseum. We zijn dan milieubewust bezig en bovendien isoleert het goed. Voor de renovatie hebben wij gekozen voor een milieubewuste partij: Hoppenbrouwers.

De medewerkers hebben veilig en goed werk geleverd. Rondom ons pand moesten maatregelen genomen worden om de materialen boven op het dak te krijgen, daar werd intern en extern goed over gecommuniceerd. Het project is van begin tot eind goed verlopen en we zijn al die tijd gewoon open gebleven."

Duurzaam bouwen

Duurzaam bouwen houdt in dat woningen, gebouwen en andere bouwwerken worden ontwikkeld met respect voor mens en milieu. Het gaat bij duurzaam bouwen niet alleen om energiebesparing in huizen en gebouwen, maar bijvoorbeeld ook om:

- gebruik van duurzame materialen die rekening houden met het milieu en de gezondheid van bewoners en gebruikers;
- een gezond binnenmilieu bijvoorbeeld door goede ventilatie om vocht, schimmel en ophoping van schadelijke stoffen te voorkomen;
- prettige en leefbare huizen, gebouwen, wijken en steden;
- duurzaam slopen, om de materialen die vrijkomen bij de sloop opnieuw te kunnen gebruiken (hergebruik en recycling);
- verantwoord watergebruik;
- voorkomen dat grondstoffen voor bouwmaterialen uitgeput raken.

Kortom, een uitdaging op alle fronten.

Het Bouwbesluit stelt eisen aan energiezuinigheid van nieuwe woningen en utiliteitsgebouwen. De maat voor energiezuinigheid heet Energie Prestatie Coëfficiënt (EPC). De bepaling van de EPC ligt vast in de norm NEN 7120 Energieprestatie van gebouwen (EPG). Deze norm geldt voor zowel nieuwbouw van woningen als utiliteitsbouw.

Boven aan de ladder

Van den Pol heeft steeds de ambitie uitgesproken om in 2013 de meest duurzame elektrotechnisch installateur van Nederland te zijn. Dat is gelukt. De hoogste stap, stap 5, op de CO₂-prestatieladder is bereikt. Voor die laatste stap zijn jarenlang veel maatregelen genomen, denk aan investeringen aan het bedrijfspand (van energielabel D naar energielabel A) en de zonnepanelen op het dak (54.000 Wp geïnstalleerd vermogen). Het Greenteam van Van den Pol heeft de ervaring om bedrijfsprocessen in kaart te brengen en te analyseren om zo meerjarenplannen te kunnen maken.

Wim van den Pol zegt trots: “Duurzaam zijn moet je willen; bij ons zit het in de genen van de medewerkers. Het is een uitdaging om de lat steeds iets hoger te leggen. Zo wordt ons wagenpark steeds groener, hebben alle medewerkers de cursus ‘Het Nieuwe Rijden’ gevolgd en zijn door nog efficiënter te plannen steeds minder autokilometers en reizen nodig.”

Die vijfde trede betekent ook veel aandacht aan klanten, relaties, leveranciers en omgeving. De advisering naar klanten is geïntensiveerd. Van den Pol biedt inzicht in besparingsmogelijkheden voor klanten met een energiescan en heeft een eigen testopstel-

ling voor het checken van duurzaamheidsclaims van fabrikanten. Slimme duurzame oplossingen hebben vaak gevolgen op korte en lange termijn. ‘Even een lampje verwisselen’ heeft meteen effect, maar het gebruik van energiezuinige lampen kan leiden tot een aanvullende besparing op koeling. Ook kunnen slimme schakelingen leiden

tot minder draaiuren en een langere levensduur van machines. Er is al gebleken dat de bijkomende effecten groter zijn dan de directe voordelen.

Greenteam Van den Pol.

De Groene Jongens van Lomans.

De Groene Jongens

De bouwwereld verandert in rap tempo. Een aantal jaren geleden werd gekeken naar wat het kost om iets te bouwen. Nu kijkt men veel breder en worden ook zaken als energiekosten, onderhoudskosten, duurzaamheidslabels of certificaten meegewogen in de keuze van opdrachtgevers.

Om te investeren in de veranderende vraag en toekomst is Lomans onder de naam *De Groene Jongens* haar eigen adviesbureau gestart. De Groene Jongens zijn gespecialiseerd in het ontwerpen van duurzame installatieoplossingen in bestaande of nieuwe gebouwen. Vanuit een integrale benadering van alle disciplines berekenen zij de exploitatiekosten van de diverse keuzemogelijkheden in het ontwerpproces. Met een eendui-

dige aanpak worden de gebouwen op gelijke wijze benaderd. De Groene Jongens werken gegarandeerd duurzaam.

Rapportcijfer 8,66

Een voorbeeld van duurzaam bouwen is te vinden op het industrieterrein Stepelerveld in Haaksbergen. Winkels Techniek heeft de installaties verzorgd van de 'groenste fabriek' van Nederland. Vanaf de allereerste schets tot en met het leveren van nazorg is Winkels Techniek betrokken geweest bij dit duurzame project: advies, ontwerp en realisatie van alle elektrotechnische en werktuigbouwkundige gebouw- en fabrieksinstallaties. Voor Winkels Techniek was dit de unieke gelegenheid om zijn kennis en kunde omtrent duurzame gebouwinstallaties en procestechieken te kunnen toepassen.

De kracht van het gebouwde bedrijfspand is te vinden in de uitgekende combinatie van duurzame en energiezuinige maatregelen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan warmteterugwininstallaties, warmte-koude opslag, palletkachels, geen gasaansluiting en led-verlichting. Berekeningen van GPR-gebouw tonen aan dat het nieuwe bedrijfspand een rapportcijfer van 8,66 haalt voor duurzaamheidsprestaties.

Groene toekomst

Ook het inkoopbureau moet zijn leveranciers beoordelen op duurzaamheid. Wim van den Pol geeft als voorbeeld de afspraak met Rexel: "Twee dagen in de week geen leveringen op de bouw. Waarom? Het is lean en duurzaam, want het scheelt ritten dus CO₂-uitstoot. Maar ook de regelwaarden gaan omhoog, het aantal pakbonnen, deelfacturen, controles, en dus mensen wordt minder. Dit is een trend waar we heen moeten."

Alle DGC-leden hebben duurzaamheid in hun meerjarige doelstellingen opgenomen. Bovenstaande verhalen zijn slechts een greep uit de diverse prestaties en ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid.

Groenste fabriek van Nederland in Haaksbergen.

